

„CA TOȚI SĂ FIE UNA“

„THAT ALL MAY BE ONE“

Preot prof. univ. dr. Sorin COSMA

Abstract: Throughout the ages there have been intentions to achieve Christian unity, but this lofty ideal could not be realized, because polemics, sterile ambitions, aggressive proselytizing, often politically directed and imposed, have suffocated the spirit of reconciliation in Christ, widening more and more the differences rather than bringing us closer to unity, to the point of even military action and street fighting with the loss of human lives and material goods, giving the world a spectacle which is totally foreign to the spirit of Christian brotherhood proclaimed by the Gospel of Christ. If hatred and selfishness always bring division, cruelty and death, love, on the other hand, brings altruism, peace and unity to people's lives and actions.

Keywords: Church, unity, ecumenism, ecumenism, dialog, Christian love

Faptul că Fiul lui Dumnezeu întrupat S-a rugat fierbinte Tatălui, înaintea Sfințelor Patimi, *ca toți cei ce vor crede în El să fie una* (In 17, 20-21); faptul că El sintetizează întreaga învățătură a Legii și profețiilor în iubirea față de Dumnezeu și față de semenii (Mt 22, 37-39); faptul că a lăsat Sfinților Apostoli și nouă tuturor porunca cea nouă a iubirii Sale (In 12, 34); faptul că prin viața și jertfa Sa a dovedit suprema Sa iubire (In 15, 13), obligă pe toți închinătorii Lui să „*țină adevărul în dragoste*“ (Ef 4, 15), și să sporească între ei mai multă dragoste: *sinceră, dezinteresată și universală*, fiindcă conform spuselor Sale „*prin aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă aveți dragoste între voi*“ (In 13, 35).

Dacă ura și egoismul aduc totdeauna dezbinare, cruzime și moarte, iubirea, în schimb, rodește altruismul, pacea și unitatea în viața și acțiunile oamenilor.

Pornind de la această realitate unanim acceptată, din dorința de a face o pleodoarie contra urii dezumanizante, un cunoscut scriitor român a considerat potrivit să pună pe frontispiciul romanului său cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „*Dacă dragoste nu am, nimic nu sunt*”, ca fiind cele mai proprii și autentice ca să definească pe om ca persoană deschisă spre comunicare și comuniune.

1. Iubirea – esența existenței umane și temeiul unității creștine

Într-adevăr, după cum remarcă un teolog, „existența pentru iubire nu e un atribut lângă altele ale ființei omenești, ci este existența omenească însăși. Omul este într-o atâta om, într-o cât trăiește în iubire. Măsura îndepărtării de iubire este măsura decăderii din umanitate. Nu libertatea, nici puterea creatoare spirituală, nici rațiunea nu constituie specificul omenească. Acestea sunt mai degrabă condițiile realizării ființei sale proprii omenești, care constă în iubire. Ele nu-și au sensul în ele însele. Sensul lor este iubirea, adevărata comunitate. *Nu măsura genialității determină gradul omenității, al calității de om, ci măsura iubirii*“.¹

Aceasta înseamnă că „în afară de iubire, omul nu poate deveni și nu poate rămâne om. Nu poate ajunge la ceea ce-i este menirea și nu-și poate găsi o justificare mulțumitoare nici pentru sine, nici pentru creațiile sale și nici pentru celelalte realități în care este integrat... Orice încercare de reformă a omului și a realității sociale e sortită de la început să dea greș, dacă inițiatorii ei încearcă să o înfăptuiască împotriva sau cu neluarea în seamă a acestei legi de temelie a vieții: *a legii iubirii*“².

Dar nici comuniunea cu Dumnezeu nu se poate realiza decât în contextul iubirii, fiindcă „*Dumnezeu este iubire și cel ce rămâne în iubire, rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu rămâne în el*“ (1 In 4, 16). „Precum liniștitul lac — spune Kierkegaard — își are cauza sa adâncă în izvorul ascuns, nevăzut de ochii omenești, așa și iubirea omului își are izvorul ei cel mai adânc în iubirea lui Dumnezeu. Dacă Dumnezeu n-ar fi iubire, atunci n-ar exista nici lacul cel liniștit și n-ar exista nici iubirea omului. Precum lacul cel liniștit ia naștere din izvorul ascuns vederilor, tot așa și iubirea omului își are temeiul ei tainic în iubirea lui Dumnezeu“³.

Astfel, iubirea îndreptată către Dumnezeu nu este ruptă de semeni, ci este legată de ei prin legătura iubirii lui Dumnezeu. Diadoh al Foticeei arată că atunci „când începe să simtă cineva cu îmbelșugare dragostea

¹ Emil BRUNNER, *Der Mensch im Widerspruch*, Berlin, 1937, p. 63.

² Prof. Dr. D. BELU, „Despre iubire“, *Timișoara, 1945, p. 15*.

³ D. BELU, *Despre iubire...* p. 103.

de Dumnezeu, simte că-l inundă o lumină și o căldură nemărginită de a îmbrățișa pe oricine⁴.

1.1. Persoana umană – ființă dialogică

Punctul de relație și comuniune a omului cu Dumnezeu este dat de faptul ca deopotrivă Dumnezeu și omul sunt persoane, iar persoana prin natura ei prezintă intenționalitatea spre comunicare și comuniune. Dumnezeu întretit în persoane se revelează omului „în multe forme“ (*Evr* 1, 1), iar omul ca persoană comunică cu Dumnezeu mai ales prin rugăciune...

Prin urmare, iubirea înseamnă comunicare, iar comunicarea înseamnă dialog. Eul creat pentru iubire trebuie să tindă neconținut spre iubirea acordată semenului și întregii creații. Prin iubirea acordată semenului, omul se îmbogățește cu un plus de iubire direct proporțional cu iubirea pe care o primește de la semenul său. „Cel ce trăiește cu adevărat în dragoste, acela îmbrățișează pe toți în dragoste... Dragostea pe care o am pentru toți, susține și întărește dragostea pe care o am pentru fiecare în parte, cuprinzând pe toți, ea nu slăbește, ci crește“⁵.

De aici rezultă că în natura omului există o lege lăsată de Dumnezeu potrivit căreia el nu poate exista în izolare, fiindcă nu-și este suficient sieși. Viața normală se desfășoară în relație, în comunicare, încât incapacitatea persoanei umane de a se deschide spre altă persoană, constituie un simptom patologic.

Caracterul social al conștiinței umane este dat prin actul creației, când Dumnezeu constată că „*nu e bine ca omul să fie singur...*“ (*Fc* 2, 18). Acest caracter a fost sesizat și de gândirea filosofică antică, Aristotel, bunăoară, definind omul ca „*ființă socială*“. Spre a confirma acest adevăr firesc, Sfântul Vasile cel Mare întreabă: „cine nu știe că omul este o ființă blândă și sociabilă, nu singuratică și sălbatică? Nimic nu este atât de propriu ființei noastre, ca a fi în comuniune unii cu alții, a avea nevoie unii de alții și a ne iubi unii pe alții“⁶.

Concluzia la care a ajuns psihologia rezidă în faptul că omul ca persoană prezintă „*o structură bio-psiho-socio-culturală în dezvoltare*“⁷, demonstrându-se că în *conștiința persoanei există zone sociale*, care se structurează într-un laborator *inter-ontic*: „*eu-tu-el*“ în care „*eul*“ fără „*tu*“ nu ar ști nici cel puțin că există; iar fără „*el*“ nu ar cunoaște cine este. Sub forma acestei triade inter-ontice natura persoanei umane

⁴ Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, Vol. 1, Trad. Pr. Dumitru Stăniloae, Ed. Institutului de arte grafice „Dacia Traiana“, Sibiu, 1947, p. 340.

⁵ L. LAVELLE, „*La conscience de soi*“, Paris, 1933, p. 221.

⁶ Reguli mari, III, 1, Răspuns, PG 31, 917.

⁷ Nicolae MĂRGINEANU, „*Condiția umană*“, Editura Științifică, București, 1973, p. 31.

primește un caracter pulsatoriu de comprimare și dilatare către lume, iar devenirea persoanei înscrisă în esența ei structurală este un proces dinamic de comuniune și comunicare...⁸

Din cele până aici expuse vedem că, definit prin iubire, sufletul omenesc prezintă prin natura lui intenționalitatea, tendința sau impulsul spre comunicare, adică spre *dialog*, încât persoana umană este prin structura ei *ființă dialogică*.

1.2. Unitatea creștină – lăsământ dumnezeiesc

Dacă în mod natural persoana umană este dialogică, comunicarea trebuie să fie concretizată și între creștini, a căror unitate se constituie ca un adevărat *testament* al Mântuitorului lăsat Bisericii Sale, când se ruga înaintea Sfințelor Patimi: „*Părinte Sfinte, păzește-i în numele Tău pe cei pe care Mi i-ai dat, pentru ca să fie una precum suntem și Noi... și nu numai pentru aceștia Mă rog, ci și pentru cei ce vor crede în Mine prin cuvintele lor; ca toți să fie una precum Tu, Părinte în Mine și Eu în Tine, ca și aceștia să fie una în Noi, ca să creadă lumea că Tu M-ai trimis*“ (In 17, 11 și 20-21).

Referindu-se, în acest sens, la unitatea de iubire a primilor creștini, a căror „*inimă și suflet era una*“ (FA 2, 41), cunoscutul teolog *Jean Meyendorff* observă că „moartea și învierea Domnului au stabilit între Dumnezeu și oameni o nouă legătură, o nouă unitate (In 17, 22-25). Unirea cu Dumnezeu impune de asemenea unirea dintre credincioși. Această unire nu este o simplă realitate spirituală și indivizibilă, ci trebuie să apară în viața concretă a Bisericii. Fără unitatea lui Hristos, creștinii nu pot să împlinescă desăvârșit chemarea lor, pentru că lumea nu poate vedea în ei noua viață pe care El le-a dat-o. Prezența lui Hristos nu avea un caracter individual, ci se adresa Bisericii întregi, ca Trup tainic al Lui (FA 2, 44). Primii creștini considerau fiecare adunare eclezială ținută în numele lui Hristos, adică în unire și dragoste, ca o mărturie a biruinței lui Hristos asupra egoismului uman și a păcatului“⁹.

Desigur, nu le-a fost ușor Sfinților Apostoli să mențină această „unitate a Duhului în legătura păcii“ (Ef 4, 3), fiindcă nu toți credincioșii au fost „*oameni duhovnicești*“ (Rm 8, 4-10), având „*gândul lui Hristos*“ (1 Co 2, 16; Flp 2, 5); „*gândul Duhului care este viață și pace*“ (Rm 8, 6), ci și „*trupești*“, în vrăjmășie cu Legea lui Dumnezeu (Rm 8, 7-8), fiind impulsionați de „invidie, certuri și dezbinări“ (1 Co 3, 3).

⁸ A se vedea mai pe larg volumul „*Persoană și devenire*“ de Eduard Pamfil, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976.

⁹ *Orthodoxie et Catholicité*, Paris, 1965, p. 104-105.

Cu toate că aceste discordii s-au intensificat sub forma multiplelor erezii și schisme, Biserica nu și-a uitat niciodată menirea promovării unității, a „unui Domn, o credință, un botez“ (*Ef* 4, 5), încât conștiința unității a fost o constantă atât în rugăciunea Bisericii, cât și în scrierile dascălilor ei.

Astfel, rugăciunea comună a Bisericii la cel mai înalt nivel, în cadrul Sfintei Liturghii, se deschide cu cererea „pentru pacea a toata lumea, pentru bună starea Sfințelor lui Dumnezeu Biserici și *pentru unirea tuturor*, Domnului să ne rugăm“. La fel, după sfințirea Darurilor, printre categoriile de credincioși pentru care se face rugăciunea de cerere sunt incluși și cei care s-au abătut de la dreapta mărturisire a credinței: „...pe cei risipiți îi adună, pe cei rătăciți îi întoarce și îi împreună cu Sfânta Ta sobornicească și apostolească Biserică“. Și mai departe: „...Fă să înceteze dezbinarea Bisericilor“ (Liturghia Sfântului Vasile cel Mare).

De altfel, aceeași rugăciune euharistică pentru unitatea creștină este prezentă încă de la începutul activității Bisericii în lume, precum dă mărturie *Didahia celor 12 Apostoli*: „...Cu privire la frângerea pâinii: „Îți mulțumim Ție, Părintele nostru, pentru viața și cunoștința pe care ne-ai făcut-o nouă prin Iisus, Fiul Tău, Ție slavă în veci. După cum această pâine frântă era împărțiată pe munți și fiind adunată a ajuns una, tot așa să se adune Biserica Ta de la marginile lumii în împărăția Ta“¹⁰.

Această sugestivă și plastică imagine a pâinii și vinului formate din mai multe boabe va rămâne de-a lungul vremii o constantă pledoarie în favorul unității creștine atât în Răsăritul, cât și în Apusul creștin. Bunăoară, Sfântul Ioan Gură de Aur († 407) chemând la unitate spune că „după cum pâinea, fiind compusă din mai multe boabe de grâu, este unită într-un singur întreg, fără să se vadă undeva boabele de grâu — deși altminteri sunt în ființă — astfel și noi ne unim unii cu alții și cu Hristos. Iar dacă toți ne împărtășim din aceeași pâine, de ce nu arătăm aceeași dragoste și nu ne facem una și în aceasta? Fiindcă astfel era în vechime printre strămoșii noștri, după cum și zice: «iar inima și sufletul celor ce au crezut erau unul» (FA 4, 32)“¹¹.

În Apusul creștin, Sfântul Ciprian († 258) dedică unității creștine un tratat, în care arată că izvorul dezbinării este diavolul, iar unitatea Bisericii este asemenea cămășii fără cusătură a Domnului, sau cu pâinea și vinul formate din mai multe boabe... Mai târziu, Fericitul Augustin († 430) reia această imagine spunând: „noi ce suntem un singur trup, o singură pâine: unitate, evlavie, iubire. „O singură pâine“; și ce este această pâine

¹⁰ Învățătura celor 12 Apostoli, IX, 3-4, Scrierile Părinților Apostolici, traducere, note și indici de Pr. D. Fecioru, col. PSB 1, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1979, p. 29.

¹¹ Omilia 24 la 1 Corinteni, Trad. Arhim. Teodosie Atanasie *Comentariile sau explicarea Epistolei către Corinteni a celui întru Sfinți Părintelui nostru Ioan Chrisostom*, București, 1906, p. 323.

unică? Un singur trup (făcut) din multe. Gândiți-vă că pâinea nu se face cu un singur bob, ci cu multe. În timpul exorcismelor, voi erați oarecum ca băgați în moară. La Botez ați fost ca îmbibați în apă. Când ați primit pe Duhul Sfânt, ați fost ca „frământătura“ (copti)... Amintiți-vă (pe de altă parte) cum se face vinul. Multe boabe atârnă de o ciorchină, dar mustul se confundă în unitate. În acest fel Domnul ne-a înfățișat pe noi înșine în El, a voit ca noi să-I aparținem și a consfințit pe altarul Său taina păcii noastre și a unității noastre¹².

Referindu-se la comuniunea euharistică a Bisericii celei nedespărțite, aceste îndemnuri patristice rămân alături de altele o chemare a creștinilor la unitatea frățească în Unul și „Același Iisus Hristos ieri și azi și în veci“ (Evr 13, 8).

Pe de altă parte, faptul că creștinii se mențin despărțiți constituie unul dintre cele mai grele păcate, „*cea mai groaznică nelegiuire*“ (immanissimum sacrilegium), spune Fericitul Augustin. De acest păcat se fac vinovați toți cei care trăgându-și numele de la unicul Fiu al lui Dumnezeu întrupat, Mântuitorul Iisus Hristos, continuă să rămână despărțiți sau în dușmănie unii cu alții: „voi toți sunteți vinovați și făcători de rele din cauza păcatului schisme, din cauza celui mai îngrozitor sacrilegiu (immanissimo sacrilegio) de care nimeni dintre voi nu este eliberat până ce nu se va întoarce la unitatea cu toți credincioșii lui Dumnezeu¹³“.

E adevărat că au fost de-a lungul vremii intenții de realizare a unității creștine, dar nu s-a putut împlini acest măreț ideal, fiindcă polemicile, ambițiile sterile, prozelitismul agresiv, de multe ori dirijat și impus politic, au sufocat spiritul de reconciliere în Hristos, adâncind tot mai mult deosebirile decât apropierea spre unitate, încât s-a ajuns chiar la acțiuni militare, la lupte de stradă cu pierderi de vieți omenești și de bunuri materiale, oferind lumii un spectacol cu totul străin spiritului de frățietate creștină proclamat de Evanghelia lui Hristos.

2. Mișcarea ecumenică

Apreciindu-se că toate aceste discordii, dezbinări și sfârtecări ale Unicului Trup al lui Hristos sunt străine de spiritul Evangheliei, s-a constituit în secolul al XX-lea *Mișcarea Ecumenică* de refacere a unității creștine.

Termenul „*ecumenic*“ însemnând „*toată lumea*“, are ca temei porunca Mântuitorului dată Sfinților Apostoli înaintea înălțării Sale la cer: „*Mergeți în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la toată*

¹² Sermo 272, PL 37, 247-248.

¹³ Împotriva scrierilor lui Petilianus, II, 96, 221, PL 43, 333.

făptura...“ (Mc 16, 15). E vorba de misiunea Apostolilor de a chema la mântuire pe toți oamenii, fără nicio deosebire de neam, de sex, de stare socială, fiindcă „Dumnezeu vrea ca toți oamenii să se mântuiască și să ajungă la cunoașterea adevărului“ (1 Tim 2, 4).

Astfel, „Biserica se numește universală sau sobornicească (katolică) — spune Sfântul Chiril al Ierusalimului — pentru că se întinde peste toată lumea, de la un capăt al pământului până la celalalt, pentru că învățătura ei este sobornicească și desăvârșită: dă toate învățăturile trebuincioase omului ca să cunoască atât cele văzute, cât și cele nevăzute, cele cerești și cele pământești; pentru că supune credinței în Dumnezeu tot neamul omenesc, atât conducători și supuși, cât și învățați și neînvățați; pentru că îngrijește și vindecă îndeobște pe orice fel de păcate săvârșite prin suflet și trup și pentru că are în stăpânirea sa tot felul de virtuți în fapte și în cuvinte și împărtășește felurile daruri duhovnicești. Biserica poartă în chip foarte potrivit numele acesta „ecclesia“ = (adunare) pentru că ea cheamă și strânge la un loc pe toți oamenii...“¹⁴.

Considerând că Biserica cea una ca Trup al Lui Hristos are menirea să cultive unitatea creștină, Biserica Ortodoxă Română participă din 1961 alături de celelalte Biserici surori la Mișcarea Ecumenică, aducându-și contribuția atât pe plan religios, cât și umanist, specific misiunii sale în lume. În acest sens, s-a remarcat o colaborare frățească eficientă a mișcării ecumenice menită să promoveze unitatea creștină... Numai că, cu timpul, în anii '70, ierarhi și teologi din Biserica Ortodoxă a Greciei s-au ridicat cu dârzenie împotriva ecumenismului, socotindu-l un sincretism religios care minimalizează, denaturează și chiar compromite tezaurul dogmatic și canonic al ortodoxiei... Față de acest atac violent asupra ecumenismului, se răspunde deosebit de convingător, arătându-se că această atitudine „nu are nimic de-a face cu ortodoxia autentică. În concepția Bisericii Ortodoxe ecumenismul este una din însușirile de bază ale creștinismului, el găsindu-și fundamentarea în rugăciunea fierbinte pe care Mântuitorul Iisus Hristos a adresat-o Părintelui Cereșc înaintea Sfințelor Sale Patimi: «...Și nu numai pentru aceștia mă rog, ci și pentru cei care vor crede în Mine prin cuvântul lor ca toți să fie una» (In 17, 20-21)“... „Cei care atacă ecumenismul ca „erezie“ sau ca „pan-erezie“ nu țin cont de exigențele dragostei și umanismului elementar. Ei uită idealul ortodox al mântuirii... și de asemenea învățătura patristică deosebit de clară care, plecând de la acest ideal, a încurajat indiscutabil dialogul chiar cu acei eretici care

¹⁴ Cateheza, XVIII, 23-24, Cateheze, Traducere din limba greacă și note de Preotul profesor Dumitru Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003, p. 333.

răsturnau orice hristologie și eclesiologie... Critica nu trebuie să se îndrepte împotriva Mișcării ecumenice însăși, ci contra greșelilor și abuzurilor concrete. Nu trebuie niciodată atacat întregul din pricina unor abuzuri izolate deoarece potrivit unei atari logici ar trebui atacată existența clerului pentru că adesea unii dintre membrii lui sunt nedemni, atacată medicina sau educația pentru ca există medici sau educatori care nu sunt vrednici de misiunea lor...¹⁵

3. Dialogul și rugăciunea comună – mijloace de cultivare a iubirii și unității creștine

Am văzut deja că dialogul este un mod de comunicare interpersonală care devine creator „dând fiecăruia revelarea a ceea ce este el însuși în reciprocitatea cu celălalt”¹⁶. În aplicarea dialogului nu se urmărește acceptarea sau primirea, ci dăruirea, adică „nu pentru a câștiga, ci pentru a da”¹⁷. În acest context, „păstrând adevărul în dragoste” (*Ef* 4, 15), „Biserica Ortodoxă vine cu o moștenire sfântă, care constituie lauda ei și de care nu se poate prevala nicio altă Biserică: este tezaurul doctrinar creștin al Bisericii celei una și nedespărțită, este adevărul creștin care s-a curățit de toate impuritățile în focul confruntării cu erezia de-a lungul perioadei ecumenice”¹⁸.

În acest sens, s-a întreprins un studiu care a fost însușit de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în sesiunea din 30 Septembrie – 1 Octombrie 1997, în care se arată că „Mișcarea ecumenică rămâne una dintre manifestările cele mai caracteristice ale celui de al XX-lea veac. Este pentru prima dată în decursul celui de al doilea mileniu, cunoscut ca *mileniul dezbinării creștine*, când Bisericile divizate au început să treacă de la o politică a confruntării la politica reconcilierii în Hristos. Cu toate criticile care se aduc mișcării ecumenice, trebuie recunoscut că ea a permis diferitelor Biserici creștine să înceapă să se cunoască mai bine între ele și să promoveze curentul de circulație reciprocă a valorilor confesionale. Ortodoxia a avut posibilitatea să contribuie astfel și la îmbogățirea ecumenismului contemporan cu valori care îi sunt specifice și de mare importanță pentru misiunea Bisericilor în lumea contemporană. E suficient să amintim de *teologia Sfintei Treimi*, de conceptul de comuniune, de *har ca energie*, de *dimensiunea cosmică a*

¹⁵ Mitropolit Nicolae CORNEANU, „*Quo vadis?*”, Studii, note și comentarii teologice, Timisoara, 1990, p. 115

¹⁶ Georges GUSDORF, „*La parole*”, Paris, 1966, p. 63.

¹⁷ R. HOWE, *The miracle of dialogue*, New-York, 1963, p. 145.

¹⁸ Mitropolit Nicolae CORNEANU, „*Quo vadis?*”... p. 118.

mântuirii în *Hristos* pentru a ne da seama de impactul pe care Ortodoxia l-a avut asupra ecumenismului contemporan...¹⁹

În acest document se mai arată că „la baza ecumenismului contemporan se află două mișcări bine cunoscute, una care poartă numele de „*Credință și Constituție*“ și alta cu numele de „*Viață și Acțiune*“. Fiecare dintre aceste două mișcări a înregistrat progrese atât în materie de doctrină, cât și în probleme de slujire. S-au elaborat studii edificatoare în materie de credință prin atenția acordată crezului niceo-constantinopolitan, care a ajuns să fie rostit astăzi de majoritatea creștinilor fără adaosul *Filioque*; s-au depus eforturi considerabile pentru elaborarea documentului cunoscut sub numele *BEM*, care a încercat pentru prima oară să prezinte o doctrină asupra Botezului, Euharistiei și Ministeriului acceptabilă pentru Bisericile membre ale Consiliului Ecumenic al Bisericilor; se cunosc de asemenea numeroase studii elaborate de comisia „*Credință și Constituție*“ referitoare la Tradiție, și multe altele. Dar și în domeniul slujirii s-au realizat lucruri deosebit de importante prin lupta dusă împotriva *nedreptăților sociale* prin combaterea *rasismului*, prin acțiuni menite să promoveze *drepturile omului* și să depășească *rivalitățile etnice*“²⁰

Apoi, *rugăciunea pentru unitate* are menirea de a promova iubirea între creștini prin puterea și lucrarea Sfântului Duh. *Rugăciunea comună pentru unitate* este numită de către Paul Evdokimov „*Rugăciune apofatică în umilință și capitulare* — nu în fața celui alt, ci în fața lui Dumnezeu. Ceea ce nu putem face unii pentru alții, pentru că suntem încredințați de adevărul care este numai al nostru, putem face în fața lui Dumnezeu“²¹.

De aici rezultă că *rugăciunea comună pentru unitatea creștină* nu se confundă cu *intercomuniunea*, care înseamnă împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului a tuturor creștinilor din același Potir, și care, în prealabil, pretinde *mărturisirea aceleiași credințe*; pe când *rugăciunea pentru unitate* exprimă dorința creștinilor de a se afla în unitatea aceleiași iubiri lăsată de Mântuitorul Sfinților Aposoli și nouă tuturor...

Astfel înțeleasă, *rugăciunea comună pentru unitatea creștină* trebuie să fie o datorie de conștiință pentru oricare închinător al Domnului... În fond, dacă iubirea creștină autentică se îndreaptă și spre vrăjmași, precum și spre întreaga creație a lui Dumnezeu, de ce nu s-ar concretiza și în dorința de unitate creștină?!... „*Cât este de bine și cât e de frumos să locuiască frații în unitate*“, exclamă psalmistul, „...*că unde e unire, Dumnezeu trimite viață și binecuvântări nesfârșite*“ (*Ps* 132, 1-3).

¹⁹ Mitropolit Nicolae CORNEANU, *Ecumenismul și situația sa actuală*, în vol. „Pe baricadele presei bisericești”, Vol. 1, Editura Învierea, Timișoara, 2000, p. 803.

²⁰ Mitropolit Nicolae CORNEANU, *Ecumenismul...* p. 804-805.

²¹ Episcop Dr. Antonie PLĂMĂDEALĂ, „*Ca toți să fie una*“, București, 1979, p. 65.

În **concluzie**, dacă dezbinarea dintre creștini este socotită „cea mai îngrozitoare nelegiuire“, „nimic nu-i mai bun ca pacea în care încetează orice război al celor cerești și pământești“, ne asigură Sfântul Ignatie Teoforul²². Și de aici, îndemnul aceluiași ucenic și urmaș al Apostolilor: „...Asemănați-vă toți în purtări cu Dumnezeu, respectați-vă unul pe altul..., totdeauna să vă iubiți unul pe altul în Iisus Hristos. Să nu fie nimic între voi care să vă poată dezbină, ci uniți-vă cu episcopul și cu întâi stătătorii voștri, potrivit chipului și învățăturii celei nesticăcioase“²³.

²² Epistola către Efeseni, XIII, 2, *Scrierile Părinților Apostolici*, Trad. note și indici de pr. D. Fecioru, în vol. „Părinți și Scriitori Bisericești“, 1, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1979, p. 161.

²³ Sfântul Ignatie către magnezieni, VI, 2, *Scrierile Părinților Apostoli...* p. 166.